

Vergaderjaar 2015–2016

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 207

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 januari 2016

Met deze brief ga ik in op de vraag van lid Dik-Faber (Handelingen II 2015/16, nr. 24, item 9) over een onderzoek van het Erasmus MC naar de ontwikkeling van diabetes type 2 en de relatie tot het preventiebeleid en dan met name de rol van de levensmiddelenindustrie.

Onderzoekers van het Erasmus MC presenteren in het artikel «Lifetime risk of developing impaired glucose metabolism and eventual progression from prediabetes to type 2 diabetes: a prospective cohort study» schattingen van het risico om gedurende het resterende leven prediabetes (een voorstadium van type 2 diabetes) of diabetes type 2 te krijgen. Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van gegevens van een langlopend bevolkingsonderzoek in de wijk Ommoord in Rotterdam.

De onderzoekers berekenden dat bij 45-jarigen (die nog geen (pre)diabetes hebben) het risico om gedurende het resterende leven prediabetes te ontwikkelen bijna de helft (48,7%) is en het risico op diabetes bijna een derde (31,3%). Bij 45-jarigen met prediabetes is de kans om diabetes te ontwikkelen bijna driekwart (74,0%) en bij 45-jarigen met gediagnosticeerde diabetes is de levenslange kans om te starten met insulinegebruik bijna de helft (49,0%). De geschatte risico's hangen sterk samen met overgewicht. Voor mensen met overgewicht werden oplopende risico's berekend: 33% bij een BMI tussen de 25 en 30, 44% bij een BMI tussen de 30 en 35, en 57% bij een BMI van 35 of hoger.

Voor 45-jarigen met een BMI van onder de 25 lag het levenslange risico net onder de 20% (18,8%). Dus ook mensen zonder overgewicht hebben een substantieel risico om gedurende het resterende leven prediabetes of diabetes type 2 te krijgen.

Het is algemeen bekend dat leefstijl (voeding en beweging) invloed heeft op de hoogte van het risico om diabetes type 2 te ontwikkelen. Het is niet voor niets dat ik binnen het Ministerie van VWS op vele manieren werk aan preventie van overgewicht en daarmee ook van diabetes type 2. De

studie van het Erasmus MC bevestigt het belang hiervan, maar gaat niet verder in op de invloeden van leefstijl op het verkrijgen van diabetes type 2.

Op verschillende fronten wordt vanuit de overheid aandacht gevestigd op een gezonde leefstijl; een gezond voedingspatroon en voldoende lichaamsbeweging. Dit onder het motto dat de gezonde keuze ook een gemakkelijke keuze moet zijn. Bijvoorbeeld het Nationaal Programma Preventie «Alles is gezondheid...» en de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde leefstijl. Hierbij zijn verschillende partijen betrokken, ook de levensmiddelenindustrie heeft hierin een rol.

In het programma «Alles is gezondheid...» (Kamerstuk 32 793, nr. 164) wordt door verschillende ministeries, gemeenten, bedrijven en andere organisaties samengewerkt aan een gezonder en vitaler Nederland. Het gaat erom een maatschappelijke beweging op gang te brengen die mensen inspireert en ondersteunt om aan hun gezondheid te werken. Enkele goede voorbeelden van deze samenwerking zijn het Convenant Gezond Gewicht (Kamerstuk 31 899, nr. 15) met onder andere de JOGG-aanpak, Gezond in. (lokale aanpak gezondheidsachterstanden), preventie in de buurt (RIVM/CGL, LHV en NHG), de Gezonde School(omgeving) en Sport en bewegen in de buurt via bijvoorbeeld de inzet van buurtsportcoaches en Sportimpuls.

In opdracht van VWS voeren het RIVM (Centrum Gezond Leven) en ZonMw (Preventieprogramma) ook activiteiten uit op dit gebied. Over de voortgang hiervan wordt uw Kamer jaarlijks geïnformeerd.

Daarnaast zet ik sinds januari 2014 samen met industrie, retail, horeca en catering op nationaal niveau in op verbetering van het productaanbod via het Akkoord Verbetering Productsamenstelling. In 2020 moet het productaanbod qua zout, verzadigd vet en calorieën (suiker en vet) zijn verbeterd. En tijdens het EU-voorzitterschap besteed ik volop aandacht aan productverbetering in de EU. In mijn brief¹ van 17 december 2015 aan de Tweede Kamer heb ik u op de hoogte gebracht van de aanpak en de voortgang hiervan.

De Gezondheidsraad heeft vorig jaar de Richtlijnen goede voeding herzien op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens. Er is gekeken naar het verband tussen voedingsstoffen, voedingsmiddelen en voedingspatronen en het risico op chronische ziekten, diabetes type 2 was één van deze chronische ziekten. Het Voedingscentrum verwerkt dit in de Richtlijnen Schijf van Vijf voor de consument. Ook de criteria van het voedselkeuzelogo «het Vinkje» zijn afgelopen jaar aangescherpt. Dit zijn allemaal middelen waarmee de consument een gezonde keuze kan maken. Met een publiekscampagne van het Voedingscentrum in de eerste helft van 2016 wordt de aandacht van consumenten gevraagd voor een bewust voedingspatroon. Dit aan de hand van de nieuwe Schijf van Vijf. Hierbij zal ook aandacht zijn voor productverbetering en het belang ervan in de EU.

De toename van het aantal mensen met een chronische ziekte is een grote uitdaging voor de toekomst. Die toename heeft met veel factoren te maken: vergrijzing, verbeterde medische technologie, omgeving maar ook leefstijl. Verandering van leefstijl is niet makkelijk.

¹ Kamerstuk 32 793, nr. 205

Samen kijken naar mogelijkheden om mensen op een positieve manier rekening te laten houden met hun gezondheid is daarbij belangrijk. Deze verandering kost tijd maar we zijn op de goede weg.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.I. Schippers